

פרס מעין פרס אינו ידוע כאיש דתי. כמי שלמד בכפר-הנוער בן-שמון והיה חבר תנועת הנוער העובד, לא הודמן לו לעסוק בענייני דת. בכל זאת עלה במוחו לפני חודשים אחדים רעיון חשוב, שהוא אחד מאבני-היסוד של הכנסיה הנוצרית. הוא זכר כי בכל תולדותיה ידעו אפיפיורי הנוצרים להגיע אל ההמונים בדרך מיוחדת: דרך הנשים. הכנסיה משכה את הנשים, והן השפיעו על הגברים בבית.

פרס כינס כמה עשרות נשים חשובות מהחברה הגבוהה, הציע להן להקים חוג התומך בשינוי שיטת-הבחירות. הקשר בין החוג החדש ובין מפא"י, שהסיסמה העיקרית שלה היא שינוי שיטת-הבחירות, הוא מקרי בהחלט. בהשראת פרס נוצר חוג של נשים בוחרות, אליו הצטרפו במהרה רות דיין, סוזי אבן ואשתו של פרס, רחל. הנשים החשובות פנו אל הנשים שרצו להיות חשובות. מרוול, כסית וליילית בתל-אביב, וממפגש הנשים החשובות בירושלים קפה אלסקה, גייסו נשים נוספות. כרמלה ידן וצילה לוריא מירושלים צורפו גם הן. היוזמים לא הסתפקו בחוג קטן של נשות החברה הגבוהה. מטרתם היתה להקיף במהירות נשים רבות, לשכנע אותן למרוד בהשקפות המדיניות של בעליהן. חוג הנשים הבחורות יצא לפעולה. יומו הגדול הגיע לפי ני שבו, כאשר 300 מתוך 800 נשים ש' הוזמנו, הופיעו באולמי-רות, תל-אביב. חלק ניכר מן הנשים תפס את מקומו

..חפש את האשה!" אומר הפתגם, המוכיח את עצמו בבחירות יגאל כובש לבבות

הרין לסיים את נאום התביעה. לפני הסיום נתנה עוד שני נימוקים חשובים, מותאמים במיוחד לנשים בוחרות. "הגוף החדש הוא כמו גוף דומה בארצות-הברית, שם מתכנן סות הנשים בכל פעם שיש בעיה ציבורית חשובה", סיפרה בנאוה, ומי שהסתכל מד החת לשולחן ראה אותה רוקעת ברגלה בכוח. זהו: כל מה שטוב באמריקה, בסח שהוא טוב באולמי-רות. והנימוק השני: בחירות איזוריות טובות במיוחד עבור הנשים. כל אשה יכולה לראות איך המועמד מתלבש ומתנהג, ולפי זה היא יכולה להחליט בעד מי לבחור."

לא כמו ליויסטרטה

ס ותיקן הגיע תורו של יגאל. גיבור הערב קם, מיהר לרכוס את מעילו. כי מרצה שנון ונבון התחיל את הרצאתו בכמה בדיחות, אף כי לא כולן היו לענין. "אפילו אם הבעלים שלכן לא מסכימים לבחירות איזוריות, אל תעשו להן כמו ליויסטרטה", אמר הפרופסור לארכיאולוגיה. כולן צחקו. ביתור אלו שלא הבינו. השכנות הסבירו להן: ליויסטרטה היתה אחת יחניה (רגע, יחניה או רומאית? כן, יחניה, ראיתי אותה בהימח) שאירגנה את הנשים לא להתמסר לבעליהן, עד שלא יקבלו את דרישת הנשים לא לעשות מלחמה. "זה כמו שפול ניומן עושה לאליווט טיילור בסרט חתולה על גג פח לוחט", הסבירה צעירה אחת לאשה קשייה, שהמשיכה להקשות. אלו שלא הבינו קודם, פרצו בצחוק חרישי. מעין פצצת-זמן.

יגאל הסביר לנשים כי לא בא לדבר על בחירות נשיות, אלא בחירות אישיות. הן בחירות שהוא הציע היו דבר אכזרי — והן יכולות אומנם לתת למפלגה שאין לה רוב יעם שלטון יחיד בכנסת. "אולם בכל אופן הבחירות האיזוריות זה דבר טוב". הבטיח ידן בקול עמוק שהזכיר לרבים את אחיו יוסף, כוכב הקאמרי. "כי העיקר היא המסרה: לצמצם את מספר המפלגות."

כולן הסכימו: ידן יודע מה שהוא אומר. בכל זאת לא סמך יגאל על אהדת הנשים. לא האמין, כנראה, שהאהדה תענה את הכל — אפילו ההגיון. לכן החליט להסביר להן את טיבה של המסרה: "מספיק שתהינה שתי מפלגות או שלוש, או לכל היותר ארבע. את כל ההבדלים הקטנים ביניהן, שיעשו בתוך המפלגות הגדולות, לא בחוץ."

יגאל לא רצה שהנשים תחשובנה שהוא רוצה להתלבש עם חוג האקדמאים שלו על ארגון הנשים הבוחרות. לראיה השתמש ב"שאלה פרטית שנשאל עלייך עתונאי, גילה לנשים משהו שלא היה מוכרח לשמתן: "הקשר בין החוג שלכן וחוג האקדמאים הוא אפלטוני בלבד". על אפלטון שמעו כולן. הבדיחה הצחיקה את כולן. "הוא נורא גס", אמרה ארנונה בריפמן, אחת הצעירות האמיתיות הבודדות שהיו באולם. "אבל נורא נחמד", ענו לה מן הצד במקלה.

יגאל לא אמר בעד מי להצביע. רק אמר שהבחירות האיזוריות זה טוב למדינה. כשכל הנשים רצו כבר לצאת מאולמי-רות אל בית-הקפה הקרוב, סיכמה את הדיון ספרת-הילדים הקשישה ימימה טשרנוביץ: "אני בטוחה שאם יגאל היה מועמד באזור שלנו, כולנו היינו בוחרות בעדו". מה שנכון — נכון.

יגאל ידן לוחץ בחמימות את ידה של סוזי אבן, בתום נאומו הגברת אבן היא מיוזמות חוג הנשים. שהתכנס בפעם הראשונה בביתה שברחובות, כדי לשמוע את שמעון פרס מהלל את שיטת הבחירות האיזוריות.

יד לסוזי

יגאל ידן יושב ליד שולחן הנשיאות באולמי רות, שעה שעור רכתי'הדן הדסה בן-עתו נושאת את נאום הפתיחה. היה זה נאום מרתוני, שעורר אישקט בין בנות השלושים-פלוס, שחשדו כי ברצונה לנגוב את ההצגה.

ליד הדסה

באולם כבר בשעה מוקדמת. בלטו בעיקר כמה מורות ותיקות. מארגנות החוג היו מעט עצבניות, כמו שחקניות חדשות לפני הצגת-בכורה. אשר לאורחות — הן חיכו בסבלנות ליגאל ידן, שיסביר מה זה בחירות איזוריות, ומדוע זה יציל את המדינה. עד שיגאל הופיע לא היה לנשים משעמם. כל המקדמות לתפוס את מקומן רצו לראות את סוזי אבן, אשתו של אבא. "בעלה הוא משהו", הסבירה ציפורה גבריאל, בעלת מחרות מבריקה על צווארה, "הוא מדבר עברית אוקספורדית". אחרי אשתו של אבא אבן, שכולן אימצו לה את השם החביב והידידותי סוזי, באו כרמלה ידן, רחל פרס ומנציגות החברה הגבוהה הירושלמית. "בעצם הן כבר די מסורסמות", העירה אחת, "למה להן כל הענין הזה של הבחירות האיזוריות?" עד שיגאל ידן בא. בבת-אחת נספקו הן רכילויות, הסקירות וכל יתר הענינים הן חשובים האחרים. כולן היפנו מבטיהן אל יגאל. "הוא דוקא חביב", מילמלה מישהי, "חבל רק שאין לו כל כך הרבה שערות". עוד דוגמה של חוסר צדק בעולם. אבל באותו ערב החליטו הנשים להיות רציניות, לכן לא היה חשוב בכלל שליגאל אין כל כך הרבה שיער.

איך מתלבש המועמד

ה נאומים החלו. כולן גילו סבלנות, חוץ מכמה מבוות השלושים-פלוס. הן לא רצו שעורכת-הידן הצעירה הדסה בן-עתו תדבר כל-כך הרבה. חשדו בה שהיא רוצה לנגוב את ההצגה. ביחוד בראותן כיצד נהנתה מעצם העמידה על הבמה הקטנה והמקושטת. "רוצה להיות גוף ציבורי", מילמלה במתיקות אחת הצניקאיות הידועות של רחל. אלא שגם על גוף ציבורי היה צורך לישר מדי פעם את שמלת הבויד, הן מאוינות ניסו לשכנע אותה להפסיק. תחילה העירה על כך בשקט מישהי מהשורות הן אחרונות, אחר-כך החלו הנשים לשוחח ביני הן. לא דווקא על הבחירות האיזוריות. הדסה החיננית לא רצתה להפסיק. כאילו להכעיס, המשיכה לדבר. היה לה לומר עוד כמה דברים חשובים להיסטוריה של המאבק הפוליטי בארץ: שאסור לנשים להיות אדישות, למשל. כמעט שהצטרפה לסיסמה הן חדשה של יגאל אילון: כן, איכפת לנו. הדסה בן-עתו הסבירה כי את אוישות הנשים לבעיות הפוליטיות אפשר להפסיק רק בתנאי שבגוף החדש אפילו לא ימצאו גברים. הגוף החדש אפילו לא שמע את דבריה. הנשים החלו לדבר בקול רם. שכחו כי באו לאסיפה ציבורית. חסרו רק המלצרים, כדי להחזיר את התמונה למקורה הדיזינגופי. היחידה כמעט שלא יכלה להפריע היתה סוזי אבן. לא נעים לומר בשורה הראשונה עבר עוד רבע שעה, עד שהחליטה עורכת-